

Центр політико-правових реформ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 7/2018 (квітень 2018)

Щомісячний інформаційний бюлетень Центру політико-правових реформ (далі - ЦППР) присвячено аналізу реформування держави, зокрема у сферах парламентаризму та виборів, конституційної та судової реформ, державної служби, протидії корупції тощо. Мета видання - підвищення рівня експертної обізнаності громадян та посилення їхньої спроможності впливати на органи державної влади з метою прискорення демократичних реформ та встановлення належного урядування в Україні.

www.pravo.org.ua

КОНСТИТУЦІЯ

- Закон «Про всеукраїнський референдум» визнано неконституційним!
- Презентовано результати моніторингу інституту конституційної скарги
- Застерігаємо від зміни Конституції у тимчасових політичних інтересах перед виборами

ПРОТИКОРУПЦІЇ

- Скандал із прослуховуванням Холодницького та його вплив на діяльність САП
- Нульова декларація - нульова відповідальність

ЕФЕКТИВНИЙ УРЯД

- Реформа державного управління: здобутки та плани

МЕДИЧНЕ ПРАВО

- Зареєстрований законопроект про лікарське самоврядування треба доопрацьовувати
- Початок приписної кампанії

ДОБРОЗИЧЛИВА АДМІНІСТРАЦІЯ

- Процес реформування «прописки» просувається вперед

АНОНСИ

1. Прес-конференція «Навіщо потрібен Закон про адміністративну процедуру» (10 травня, м. Київ)
2. Прес-конференція щодо моніторингу політичного фінансування в м. Києві (місце та дата уточнюються)

СПРАВЕДЛИВИЙ СУД

- Оцінювання суддів продовжується без участі громадськості
- До напрацювання закону про антикорупційний суд залучать Венеційську комісію
- ВРП затвердила порядок ведення реєстру судових рішень

ЧЕСНІ ОРГАНИ ПРАВОПОРЯДКУ

- 27 вересня набере чинності Закон про реформу системи паркування транспортних засобів
- У першому читанні ухвалено проект Закону про національну безпеку України
- Існування підрозділу слідчих у Міністерстві юстиції визнано неконституційним

Інформаційний бюлетень створено за підтримки Європейського Союзу. Зміст публікації не є відображенням офіційної позиції Європейського Союзу.

www.pravo.org.ua

КОНСТИТУЦІЯ

Закон «Про всеукраїнський референдум» визнано неконституційним!

26 квітня Конституційний Суд України визнав Закон України «Про всеукраїнський референдум» неконституційним повністю. Питання неконституційності цього Закону порушило громадянське суспільство ще у 2013 р. Так, відкрите конституційне подання коаліції громадських організацій «За чесний референдум» (Центр політико-правових реформ, Український незалежний центр політичних досліджень, Центр UA, Лабораторія законодавчих ініціатив, Інститут виборчого права) народні депутати внесли до КСУ 1 грудня 2014 року. Це був новообраний склад Парламенту на позачергових виборах після Революції Гідності.

Нагадаємо, що Закон «Про всеукраїнський референдум» був ухвалений 6 листопада 2012 р. у неконституційний спосіб та встановлював неконституційний порядок зміни Основного закону та ухвалення нової Конституції України. Він суперечив Конституції України та європейським стандартам, а проведення всеукраїнського референдуму відповідно до норм цього Закону призвело би до викривлення результату волевиявлення народу. Громадяни отримали формальне право прийти проголосувати на референдумі без гарантій отримати результат, який відображав би реальне волевиявлення Українського народу. Фактично, встановлювався ще один механізм для прийняття рішень владою через маніпулювання результатами волевиявлення громадян. У 2018 р. Конституційний Суд України нарешті поставив крапку в цьому питанні, визнавши Закон таким, що суперечить Конституції України.

Таким чином, п'ятирічна боротьба експертного громадянського суспільства, зокрема Центру політико-правових реформ, за підтримки Міжнародної фундації

виборчих систем та Європейського Союзу, мала успіх та убезпечила українське суспільство від проведення недемократичного референдуму.

Юлія Кириченко: «Такі рішення Конституційного Суду відновлюють суспільну довіру до нього та дають надію на підпорядкування дій влади Конституції України»

Відкрите конституційне подання коаліція громадських організацій «За чесний референдум» підготувала ще у 2014 році

Презентовано результати моніторингу інституту конституційної скарги

16 квітня [презентовано](#) результати громадського моніторингу запровадження інституту конституційної скарги в Україні. За його результатами сформовано наступні висновки:

1. Повнота та якість поточного законодавства, що регулює конституційну скаргу

Загалом, поточне регулювання є повним, оскільки Закон України «Про Конституційний Суд України» та Регламент Конституційного Суду ухвалено. Водночас є прогалини та неякісні законодавчі положення: забезпечувальний наказ, форма конституційної скарги, можливість перегляду справи за виключними обставинами тощо. Це може негативно вплинути на реалізацію нового права.

2. Інституційна спроможність Конституційного Суду здійснювати нове повноваження

КСУ сформував колегії та сенати, в складі Конституційного Суду є 16 суддів, призначення ще двох затримує Верховна Рада. Необхідні структурні зміни в Секретаріаті Конституційного Суду проведено, нові підрозділи повністю укомплектовані. Інституційна спроможність достатня для здійснення нового повноваження.

3. Поточний стан реалізації інституту конституційної скарги

Станом на 25 квітня подано 623 конституційні скарги. Секретаріат Конституційного Суду встановив, що близько 77 % скарг не відповідають вимогам Закону за формою конституційної скарги. Майже половина з них стосується питань соціального забезпечення. Жодного рішення Конституційного Суду за конституційними скаргами не ухвалено.

4. Обізнаність громадян щодо конституційної скарги

Оскільки результатів соціологічного опитування немає, то на підставі аналізу ситуації можна зробити висновок: про нове право та порядок його реалізації громадяни знають мало. Лише 1/5 конституційних скарг, поданих до Конституційного Суду, відповідають законодавчим вимогам.

Зі Звітом можна ознайомитися за [посиланням](#).

Юлія Кириченко: «Велика кількість невідповідних формі скарг пов'язана з тим, що до середини 2017 року не було ухвалено законодавство, яке визначало вимоги до скарги. Покращити якість скарг допоможе просвіта громадян та інформаційна кампанія».

Презентовано результати громадського моніторингу запровадження інституту конституційної скарги в Україні

Застерігаємо від зміни Конституції у тимчасових політичних інтересах перед виборами

20 квітня Андрій Парубій виступив із [заявою](#), за якою «найбільш оптимальними для України є зміни до Конституції, які зможуть збалансувати взаємовідносини між гілками влади. Бо насправді має бути одна гілка виконавчої влади».

При цьому лунають інші політичні заяви щодо напрацювання конституційних змін у частині вдосконалення форми правління. Проте суспільство повністю виключене з цього процесу, конституційні зміни напрацьовуються закрито.

Натомість міжнародне та українське експертне середовище обговорили питання балансу гілок влади в Україні на основі ґрунтовного аналізу та з урахуванням тенденції конституційних трансформацій на пострадянському просторі. Так, 20 квітня [відбувся](#) міжнародний круглий стіл «Конституційна реформа: рекомендації для України», присвячений презентації [звіту](#) «Напівпрезиденталізм та інклюзивне врядування в Україні: пропозиції для конституційної реформи».

Міжнародний круглий стіл «Конституційна реформа: рекомендації для України»

За результатами тривалої роботи над Звітом, міжнародні та національні експерти сформули наступні тези.

Протягом останніх десятиліть конституційна стабільність в Україні зіштовхнулася з чотирма основними викликами:

1) повторюваний інституційний конфлікт між Президентом, Парламентом та Урядом, який загнав політичну систему в глухий кут та заважає розвитку ефективного парламентаризму;

2) інститут президентства тяжіє до авторитарних тенденцій;

3) фрагментарна та слабка система політичних партій підриває злагоджену роботу парламенту;

4) низька конституційна культура та слабкий Конституційний Суд.

Відповіддю на ці виклики стають три основні принципи:

- 1) захист від президентської автократії;
- 2) розподіл влади та лідерство виконавчої влади;
- 3) ефективний парламент, спроможний здійснювати нагляд за президентом і урядом, а також ефективно ухвалювати законодавство.

Зі Звітом можна ознайомитися за [посиланням](#).

Фабіо Делла П'яцца: «Хоча Україна розвивається лише протягом незначного часу своєї незалежності, проте вже має досвід побудови конституційної моделі країни, і ЄС створює підґрунтя для розвитку конституційної реформи. Це – одна з умов Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом».

ЕФЕКТИВНИЙ УРЯД

Реформа державного управління: здобутки та плани

Однією з головних подій квітня у сфері реформи публічної адміністрації стало обговорення на засіданні Координаційної ради з питань реформування державного управління [проміжного звіту](#) Уряду про виконання [Стратегії](#) у 2016-2017 роках.

У звіті зазначено, що порівняно з 2016 р., у 2017 р. спостерігається суттєве прискорення реалізації Стратегії за рівнем виконання заходів та індикаторів виконання: 10 завдань реформи (37 %) виконані або виконуються відповідно до плану, 16 завдань мають незначне відставання, 1 завдання (4 %) не виконано. За результатами обговорення 6 з 10 міністерств (Міненерговугілля, Мінкультури, МОН, МОЗ, Мінсоцполітики, Мінрегіон) визнані достатньо успішними. До чотирьох – Мінагрополітики, Мін'юсту, Мінінфраструктури, Мінфіну – висловлені зауваження та пропозиції.

Експерти ЦППР та РПР також [проаналізували](#) стан виконання Стратегії. Порівняно з оцінкою Уряду, їхня оцінка є критичнішою, як і оцінка Програмою SIGMA дотримання принципів державного управління в Україні, викладена у проекті звіту станом на березень-квітень 2018 р.

Ще одна подія квітня – Уряд ухвалив зміни до Регламенту своєї роботи, до підготовки яких залучалися експерти ЦППР. Як [зазначив](#) Міністр КМУ О. Саєнко, зміни створюють можливість впровадження аналізу політики для роботи Уряду.

Крім цього, парламентарії ухвалили довгоочікуваний [Закон](#) про внесення змін до Закону «Про добровільне об'єднання територіальних громад» щодо добровільного приєднання територіальних громад сіл, селищ до територіальних громад міст обласного значення», про важливість прийняття якого йшлося у [минулому номері](#) Бюлетеня.

Також був зареєстрований урядовий [законопроект № 8267](#) про внесення зміни до статті 19 Закону «Про центральні органи виконавчої влади». Законом пропонують ввести одну додаткову посаду заступника керівника тих центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ), які здійснюють боротьбу з тероризмом. На думку експертів ЦППР, такий виняток може створити прецедент для інших ЦОВВ, які також будуть доводити необхідність збільшення кількості заступників їхніх керівників.

Оцінити якість діяльності керівників та державних секретарів ЦОВВ допоможуть типові завдання, ключові показники результативності, ефективності та якості їхньої службової діяльності на 2018 р. Їх КМУ схвалив розпорядженнями [№ 238-р](#) та [№ 239-р](#), головна мета – визначити, чи належно виконують посадовці ЦОВВ поставлені завдання, та вжити своєчасних заходів для забезпечення їхнього виконання.

ДОБРОЗИЧЛИВА АДМІНІСТРАЦІЯ

Процес реформування «прописки» просувається вперед

12 квітня відбулося друге засідання [робочої групи](#) при Міністерстві внутрішніх справ України (МВС) з реформування діючої моделі реєстрації місця проживання. Цю робочу групу створили [Наказом МВС](#) № 906 від 6 листопада 2017 р. через великий запит суспільства і держави на зміну системи де-факто «дозвільної прописки». За такої моделі реєстрації місця проживання багато громадян України проживають не там, де вони офіційно зареєстровані. Для реєстрації своєї адреси необхідно довести органам влади право на проживання у житлі. При цьому, досить часто власники житла бояться реєструвати у ньому орендарів, оскільки вважають, що це вплине на їхнє право власності. Також побоюються вони мати справу й з податковими органами.

Внаслідок цього багато громадян не можуть зареєструватися там, де дійсно проживають. А це, в свою чергу, обмежує їхні права. Так, вони не можуть отримувати низку публічних послуг. Це – оформлення внутрішнього паспорта, призначення соціальних допомог, оформлення дитини до школи, отримання медичних послуг, участь у національних та місцевих виборах за фактичним місцем проживання тощо. Такі громадяни навіть не враховані в бюджетних розрахунках при плануванні видатків на відповідну освітню, медичну та іншу інфраструктуру.

Мета робочої групи при МВС – розробити найоптимальнішу для України модель реєстрації місця проживання на основі кращих зарубіжних

практик. Ключовим завданням є суттєве спрощення процедури такої реєстрації, точніше, перехід на новий, декларативний принцип. Однак спершу потрібно дослідити різні сфери життєдіяльності, які тісно пов'язані з «пропискою». Необхідно з'ясувати, як на них вплине реформа, які ризики може нести впровадження декларативної моделі реєстрації адреси, та визначити шляхи запобігання.

Під час засідання робочої групи при МВС її члени визначили галузеві підгрупи, які над цим працюватимуть. Це підгрупи з таких питань: вибір моделі реєстрації місця проживання; реєстрація актів цивільного стану, ідентифікація та видача паспортних документів; вплив реєстрації місця проживання на державний та місцеві бюджети; соціальне забезпечення, ЖКГ, фіскальні питання, надання освітніх та медичних послуг; вибори, референдум; військовий облік та ін.

«Ця реформа є вже давно наболілою для України. Через діючу модель «прописки» радянського зразка багато громадян суттєво обмежені у реалізації своїх прав. Таку ситуацію пора змінювати, але підходити до процесу відповідально. Варто дослідити, як нова модель реєстрації вплине на різні сфери життєдіяльності та – знайти баланс між інтересами власників житла та його орендарів. Нова модель реєстрації має бути комфортною для всіх заінтересованих осіб», – зазначив експерт ЦППР та член робочої групи при МВС Євген Школьний.

СПРАВЕДЛИВИЙ СУД

Оцінювання суддів продовжується без участі громадськості

Вища кваліфікаційна комісія суддів продовжила оцінювати суддів, незважаючи на [заклик](#) Громадської ради доброчесності (далі – ГРД) не перетворювати кваліфікаційне оцінювання на конвєср. ГРД зверталася з пропозицією забезпечити прозоре оцінювання, виробити правила взаємодії та подолання конфлікту інтересів у діяльності комісії. Позицію ГРД [підтримали](#) і бізнес-асоціації.

На кінець квітня, починаючи з 23 березня, успішно пройшли співбесіду 518 суддів, і лише 18 суддів визнані такими, що не відповідають займаній посаді.

До напрацювання закону про антикорупційний суд залучать Венеційську комісію

Профільний парламентський комітет готує до другого читання [законопроект](#) «Про Вищий антикорупційний суд», ініційований Президентом. Голова Верховної Ради А. Парубій [звернувся](#) до секретаря Венеційської комісії Т. Маркерта з пропозицією долучити експертів Венеційської комісії.

ЦППР вітає залучення Венеційської комісії до напрацювання відповідного закону, адже це було [пропозицією](#) громадськості.

На думку ЦППР, треба залучити міжнародників до всього процесу відбору антикорупційних суддів, а не лише до рекомендаційного оцінювання доброчесності, як це зараз передбачено у законопроекті.

Для цього слід створити спеціальну комісію, можна і в структурі ВККС, де більшість становитимуть міжнародники. Ця комісія повинна мати повноваження відбирати кращих кандидатів, яких, у разі підтвердження ВРП, відповідно до Конституції призначить Президент.

Також важливо створити окрему автономну антикорупційну палату у Верховному Суді, суддів якої добиратимуть за тими ж процедурами, що й антикорупційних суддів.

ВРП затвердила порядок ведення реєстру судових рішень

19 квітня Вища рада правосуддя (ВРП) затвердила [Порядок](#) ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, який вводится в дію 1 жовтня 2018 р. А поки діє попередній порядок, [затверджений](#) Кабміном у 2006 р. Повноваження визначати такий порядок перейшли до ВРП з набранням чинності на початку 2017 р. [Закону](#) «Про Вищу раду правосуддя».

Новий порядок містить правила наповнення і доступу до реєстру.

Реєстр створений відповідно до Закону «Про доступ до судових рішень» 2005 р., проект якого розроблено ЦППР. Реєстр забезпечує вільний доступ до текстів усіх судових рішень і окремих думок суддів.

Відповідно до [змін](#), внесених до цього закону у 2017 р., не повинні зашифруватися імена учасників процесу та суддів. Знеособлення можливе лише з мотивів безпеки.

Експерт ЦППР Роман Куйбіда каже, що закон належно не виконується: «Імена учасників справ і далі заміняють умовними позначеннями. Навіть більше, тепер часто почали шифрувати й імена суддів, хоча жодних загроз безпеці суддів з судових рішень навіть не видно. Це заважає прозорій діяльності судів».

І старий, і новий порядок ведення реєстру не надають ГРД повного доступу до нього, незважаючи на те, що Закон «Про судоустрій і статус суддів» прямо передбачив таке право.

ЧЕСНІ ОРГАНИ ПРАВОПОРЯДКУ

27 вересня набере чинності Закон про реформу системи паркування транспортних засобів

[Закон](#) про реформування сфери паркування транспортних засобів ухвалений Парламентом ще 21 грудня 2017 р., але очікував на підпис Глави держави більше трьох місяців.

Опублікований Закон передбачає запровадження фото- та відеофіксації порушень правил зупинки і паркування автомобілів. Також – підвищення розміру штрафів за порушення цих правил; евакуацію транспортних засобів, припаркованих із порушенням цих правил тощо.

Закон набере чинності через півроку, 27 вересня. Такий тривалий перехідний період потрібен для закупівлі місцевим самоврядуванням технічних засобів фіксації порушень, а також конкурсного набору інспекторів з паркування.

У першому читанні ухвалено проект Закону про національну безпеку України

5 квітня Парламент підтримав у першому читанні запропонований Президентом України проект Закону про національну безпеку України [№ 8068](#).

Мета законопроекту – привести систему національної безпеки України у відповідність до стандартів країн-членів НАТО. Однак є значні невідповідності європейським стандартам і положенням Конституції:

- включення міністерств та інших органів виконавчої влади (поліції, міграційної служби, служби транспорту тощо) до сектору безпеки є прямим

порушенням європейських стандартів ([Рекомендації](#) ПАРЄ 1713 від 2005 р. про демократичний контроль за сектором безпеки держав-членів);

- надання Службі безпеки правоохоронних функцій не відповідає контррозвідувальному характеру діяльності цього органу;

- надання Президенту неконституційних повноважень призначати і звільняти вище командування Збройних Сил та інших військових формувань, загального керівництва розвідувальними органами тощо.

Існування підрозділу слідчих у Міністерстві юстиції визнано неконституційним

24 квітня Конституційний Суд України ухвалив [Рішення](#), яким визнав неконституційною частину 6 статті 216 КПК.

Конституційний Суд вирішив, що вимогам Конституції не відповідає утворення в структурі Мін'юсту слідчих підрозділів для розслідування злочинів, вчинених у пенітенціарних установах.

Причиною такого рішення стало ієрархічне підпорядкування слідчих посадовцям Міністерства юстиції. Воно ж не здатне забезпечити незалежне розслідування злочинів, вчинених проти осіб в пенітенціарних установах, підпорядкованих Мін'юсту.

Неконституційні положення Кодексу втратять чинність через 3 місяці, і Верховна Рада зобов'язана за цей час привести правове регулювання у відповідність до цього Рішення.

Експерти Центру політико-правових реформ підготували офіційний [висновок](#) і представили його на пленарному засіданні Суду під час розгляду цієї справи.

ПРОТИКОРУПЦІЇ

Скандал із прослуховуванням Холодницького та його вплив на діяльність САП

Наприкінці березня розпочався гучний скандал: у кабінеті керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) Назара Холодницького знайшли [апаратуру для прослуховування](#), а потім Національне антикорупційне бюро (НАБУ) опублікувало [фрагменти його розмов з відвідувачами](#). Прослуховування вели в межах кримінального провадження, яке здійснюють [детективи НАБУ у співпраці з ГПУ](#).

На початку квітня за ініціативою А. Ситника та Ю. Луценка щодо Н. Холодницького відкрили [дисциплінарне провадження](#). Обидва скаржники клопотали про зняття Н. Холодницького з посади керівника САП.

16 квітня Генеральний прокурор повідомив, що Н. Холодницький пішов у [відпустку](#). Сам факт перебування Н. Холодницького у відпустці призвів до того, що частину його повноважень [«перебрав» на себе Генеральний прокурор](#): на його думку, перший заступник Н. Холодницького не має права реалізовувати повноваження, які належать керівнику САП як заступнику Генерального прокурора.

У випадку відставки чи зняття з посади Н. Холодницького може виникнути проблема проведення нового конкурсу на посаду керівника САП, адже попередня конкурсна комісія (яку утворено за правилами «Перехідних положень» Закону «Про прокуратуру») вже не відповідає чинному законодавству. Для проведення конкурсу доведеться або терміново

дообирати чотирьох членів цієї комісії за квотою Ради прокурорів України, або формувати нову конкурсну комісію. Тому існує небезпека, що тривалий час САП функціонуватиме без очільника, але «під надійним крилом» Генерального прокурора.

Нульова декларація – нульова відповідальність

10 квітня у Верховній Раді зареєстровано законопроект [№ 8257](#), який впроваджує можливість подання так званої «нульової» декларації шляхом добровільного декларування майна без пояснення джерел і правомірності його походження. Цей законопроект нібито спрямований на поліпшення умов для розвитку економіки держави. Та насправді його прийняття призведе до легалізації доходів, отриманих у незаконний спосіб.

Ухвалення зазначеного законопроекту та пов'язаного з ним законопроекту [№ 8258](#) поставить у неординарне становище осіб, які дотримуються законодавства, з особами, які його порушують, оскільки останні сплачуватимуть податки за ці доходи за нижчими ставками податку (0-6 %).

Отже, запропоновані вказаними законопроектами новели створять у громадян враження, ніби краще не виконувати норми податкового, митного, валютного та іншого законодавства, а потім просто уникнути відповідальності шляхом сплати податку за зниженими ставками.

МЕДИЧНЕ ПРАВО

Зареєстрований законопроект про лікарське самоврядування треба доопрацьовувати

6 квітня зареєстрували законопроект [№ 8250](#), який має на меті створення професійного самоврядування медичних працівників. Це правильний крок, адже лише професійна спільнота через власні представницькі органи здатна створити такі норми та правила для представників своєї професії, які би забезпечували високий рівень надання медичної допомоги.

Проте положення цього законопроекту далекі від досконалості. Строки для створення такої глобальної структури як лікарське самоврядування – невиправдано короткі. Також у законопроекті вузько визначено поняття «лікар», що обмежить можливість створити самоврядні органи для інших медичних професій.

Альтернативний проект Закону «Про основи професійного самоврядування у сфері охорони здоров'я» [№ 8250-1](#) від 24 квітня є гнучкішим та пропонує простішу процедуру. Водночас його недолік – використання термінів, які невластиві українському законодавству.

Інший альтернативний проект Закону «Про професійне самоврядування медичних професій в Україні» [№ 8250-2](#) використовує перелік самоврядних медичних професій, який відповідає моделі самоврядування країн ЄС, та є найбільш прогресивним з точки зору євроінтеграційних процесів.

Початок приписної кампанії

2 квітня розпочалася кампанія з підписання декларацій про вибір лікаря – крок у переході на нову систему надання і фінансування медичної допомоги. Нормативною базою для цього є пункти 2 та 4 [статті 9](#) Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» та Наказ Міністерства охорони здоров'я [№ 503](#) від 19 березня 2018 р.

Положення цих нормативно-правових актів є поверхневими та несистемними. Неврегульованими залишаються питання: припинення дії поданої декларації, внесення до неї змін чи уточнень, яким буде статус декларації, якщо договір про медичне обслуговування населення перестане діяти, та ін.

Також обсяг інформації, який особа надає про себе в декларації, є надлишковим. Створюється ситуація, коли особа для реалізації свого конституційного права на медичну допомогу змушена надавати державі повну інформацію про себе: місце народження, реєстрації та проживання, номер облікової картки платника податків, дані з ЄДДР тощо. Сучасний підхід до обробки персональних даних базується на принципі збору лише необхідної для цілей обробки інформації. Для чого вимагати вказувати, до прикладу, своє місце проживання, якщо вибір лікаря ніяк не пов'язаний з цією інформацією, – незрозуміло. Тому доцільно було би переглянути форму декларації та залишити лише ту інформацію, яка є достатньою для ідентифікації особи в системі e-health.

Центр політико-правових
реформ

e-mail: centre@pravo.org.ua

тел.: +38 044 278 03 17

+38 044 278 03 72

факс: +38 044 278 16 55

м.Київ, вул.Хрещатик 4, оф. 13, поштовий індекс: 01001

www.facebook.com/pravo.org.ua/

www.pravo.org.ua

